

Damian Bednarski

Seria wydawnicza pod tytułem Świętość Kanonizowana

Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne 48/1, 242-250

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Seria wydawnicza pod tytułem **Świętość Kanonizowana**

Jan Paweł II podczas swego pontyfikatu akcentował rolę świętych w życiu i misji Kościoła. Za jego czasów również liczne grono Polaków znalazło się wśród wyniesionych do chwały ołtarza. W 2005 roku, wkrótce po śmierci papieża z Polski, rozpoczął się jego proces kanonizacyjny. Spowodował on wzrost zainteresowania tą problematyką. A to z kolei stało się bodźcem do zainaugurowania – pod patronatem kardynała Stanisława Dziwisza – nowej serii wydawniczej pt. „Świętość Kanonizowana”. Poszczególne tomy serii gromadzą materiały z organizowanych corocznie ogólnopolskich kursów dla postulatorów i ich współpracowników w sprawach kanonizacyjnych oraz studia specjalistów z prawa kanonizacyjnego i praktyczne wskazania osób zaangażowanych w prowadzenie procesów beatyfikacyjnych. Redaktorem serii jest ojciec dr hab. Szczepan T. Praškiewicz OCD – konsultor Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych. Serię publikuje Wydawnictwo Karmelitów Bosych w Krakowie. Ukazało się w niej dotychczas 12 pozycji:

T. 1: *Postępowanie kanonizacyjne*, Kraków 2008, ss. 200.

T. 2: *Procedury kanonizacyjne do pontyfikatu Jana Pawła II*, Kraków 2008, ss. 114.

T. 3: *Postępowanie beatyfikacyjne na drodze heroiczności cnót*, Kraków 2009, ss. 112.

T. 4: *Przedziwny Bóg w świętych swoich. O świętych i o świętości z o. Szczepanem T. Praškiewiczem rozmawia Kajetan Rajski*, Kraków 2010, ss. 328.

T. 4*: *Przedziwny Bóg w świętych swoich. O świętych i o świętości z o. Szczepanem T. Praškiewiczem rozmawia Kajetan Rajski*, Kraków 2010, ss. 328, wydanie drugie, poprawione i uzupełnione.

T. 5: *Zagadnienie cudu w postępowaniu kanonizacyjnym na szczeblu diecezjalnym*, Kraków 2011, ss. 114.

T. 6: *Święty proklamuje świętych. Krakowscy święci i błogosławieni wyniesieni do chwały ołtarzy przez papieża Jana Pawła II*, Kraków 2010, ss. 190.

T. 7: *Sprawy dawne*, Kraków 2011, ss. 224.

T. 8: *Postępowanie beatyfikacyjne drogą męczeństwa*, Kraków 2012, ss. 182.

T. 9: B.J. Wanat, *Archiwum Prowincji Karmelitów Bosych w Czernej*, Kraków 2013, ss. 140.

T. 10: *Wybrane zagadnienia z prawa kanonizacyjnego i teologii świętości*, Kraków 2013, ss. 152.

T. 11: *Kult relikwii*, Kraków 2013, ss. 142.

T. 12: *Zjawiska nadzwyczajne*, Kraków 2014, ss. 202.

W przygotowaniu:

T. 13: *Doktorzy Kościoła*.

T. 1: *Postępowanie kanonizacyjne*, Kraków 2008, ss. 200

Pierwszy tom serii otwiera przemówienie Benedykta XVI wygłoszone do postulatorów 17 grudnia 2007 roku oraz słowa kardynała Stanisława Dziwisza wypowiedziane do uczestników kursu dla postulatorów, który odbył się w Krakowie w dniach 5–11 listopada 2007 roku. Książka zawiera prelekcje z tegoż kursu.

Jeden z inicjatorów serii o. dr Szczepan T. Praškiewicz OCD, w artykule *Wprowadzenie w tematykę świętości kanonizowanej* omówił eklezjalną wymowę beatyfikacji

i kanonizacji, a także sprecyzował, na czym polega zasadnicza różnica pomiędzy nimi, a następnie skupił uwagę na sprawach dotyczących zagadnienia heroicznego męczeństwa, świętości dokumentowanej na podstawie heroicznego cnót kandydata. W dalszej części tekstu zasygnalizował kwestię fenomenów nadzwyczajnych w życiu kandydatów do chwały ołtarzy.

O. prof. dr hab. Zdzisław J. Kijas OFMConv., wykładowca Seraphicum w Rzymie, jest autorem kolejnego tekstu: *Teologia i duszpasterskie znaczenie świętości kanonizowanej*. Analizując te kwestie, skupił się nad czterema zagadnieniami. Najpierw podjął próbę dania odpowiedzi na pytania: *kim są święci?* i *czym jest świętość?*, oraz *jakie są istotne cechy chrześcijańskiej świętości?* Odpowiadając na pierwsze z postawionych pytań, podkreślił, iż święci: są mową Boga do człowieka, żyją na złączu dwóch światów oraz są kimś, kto wzbudza podziw. Opisując, czym jest świętość, autor odwołał się do wizji biblijnej oraz wizji świętości zawartej w Magisterium Kościoła. W Starym Testamencie słyszymy zachętę do stawiania się świętymi (Kpł 19,2) po to, byśmy zostali wpisani do księgi życia (Iz 4,3). Świętość w Nowym Testamencie polega na tym, że człowiek może uczestniczyć w świętości Boga poprzez chrzest i włączenie w Chrystusa (Łk 4,34). Pierwszy „model” świętości chrześcijańskiej to męczeństwo jako świadectwo oddania życia za Jezusa. II Sobór Watykański przypomni o powszechnym powołaniu do świętości (KK 39), gdyż autentyczna świętość ma wymiar eklesjalny. W kolejnym punkcie opracowania zwraca uwagę na istotne cechy chrześcijańskiej świętości: świętość pełnym miłości otwarciem się na drugiego, świętość – to piękno życia w odniesieniu do Boga i stworzenia, świętość realizuje się w świecie nie zaś w ucieczce od świata, świętość oparta na wierze, motywacją dobrych czynów. W ostatniej części tekstu o. Kijas omawia duszpasterskie znaczenie świętości kanonizowanej. Zwraca uwagę na zjawisko „kanonizowania” zewnętrznych spraw związanych z konkretnym świętym oraz na „sakralizację” akcesoriów świętego, z którego nieraz robi się mitycznego Midasa swoim dotknięciem zamieniającego wszystko w złoto. Święci byli przede wszystkim bardzo wrażliwi na wszystko, co się wokół nich działo. Tymczasem hagiografowie mieli tendencje do stawiania ich na niedostępnych piedestałach.

Kolejny tekst jest autorstwa ks. dr. hab. Stefan Ryłko CRL. Autor przedstawił w nim historię praktyki kanonizacji i beatyfikacji kultu świętych i błogosławionych. Ukazał kształtowanie się na przestrzeni wieków procedury kanonizacyjne. Zaakcentował kult relikwii.

Ks. dr hab. Piotr Kroczek zamieścił artykuł *Trybunał i osoby występujące w dochodzeniu diecezjalnym: postulator, biskup diecezjalny i jego delegat, promotor sprawiedliwości, notariusz, świadkowie, biegli*. Kościół nikogo nie zalicza w poczet błogosławionych czy świętych, dopóki nie zbada ziemskiego życia kandydata na ołtarze. Badanie to odbywało się i nadal odbywa w formie procesu sądowego. Dopiero po jego zakończeniu i ogłoszeniu przez papieża, że dany sługa Boży został zaliczony do grona błogosławionych, wolno oddawać mu publiczny kult. W przeprowadzenie tego procesu, który ze względu na swój charakter można określić mianem *processus specialis*, zaangażowanych jest wiele podmiotów i o ich roli jest ten tekst. Autor omówił po kolei znaczenie: powoda, postulatora, biskupa diecezjalnego (lub jego delegata), promotora sprawiedliwości, notariusza, biegłych, teologów-cenzorów, historyków i archiwistów. Osobne miejsce poświęcił znaczeniu świadków.

Również kolejny tekst zbioru podaje praktyczne wskazówki, mające na celu właściwe przeprowadzenie procesu kanonizacyjnego na terenie diecezji. Jego autor, ks. dr Andrzej Scaber, przedstawił aktualne prawo kanonizacyjne w świetle konstytucji *Divinus perfectionis Magister* z 1983 roku oraz ściśle z nią powiązanych *Norm Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych*, które należy zachowywać przy prowadzeniu dochodzenia przez biskupów w sprawach kanonizacyjnych.

Cuda są traktowane jako jeden ze środków dowodowych służących potwierdzeniu świętości kandydata na ołtarze i w tym aspekcie zajmuje się nimi prawo kanonizacyjne. O. prof. dr hab. Wiesław Kiwior OCD w artykule *Problematyka dotycząca cudu w postępowaniu kanonizacyjnym* przedstawił szczegółowe wymogi stawiane tym dowodom. Cud jest nadzwyczajnym zdarzeniem religijnym, które zakłada specjalną i niezasłużoną interwencję Boga, i jest jednocześnie znakiem i objawieniem przesłania Bożego dla człowieka oraz wezwaniem do nawrócenia. Autor przypomniał doktrynę św. Tomasza z Akwinu, który wyróżniał trzy rodzaje cudów: zdarzenia przekraczające prawa natury w sposób absolutny, zdarzenia przekraczające prawa natury nie ze względu na wydarzenie samo w sobie, ale ze względu na podmiot, w którym się ono dokonuje, oraz zdarzenia przekraczające prawa natury nie ze swej istoty, ale ze względu na sposób, w jaki się one dokonały. W zasadniczej części swego tekstu o. Kiwior przedstawił przebieg procesu dotyczącego cudu, który ma charakter *vademecum* dla postulatów, zajmujących się dowiedzeniem faktu cudownego wydarzenia dokonującego się za sprawą kandydata na ołtarze.

O. dr Bogusław Turek CSMA zarysował strukturę i kompetencje Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych. Będąc wieloletnim pracownikiem tej watykańskiej Kongregacji, nie tylko od strony historycznej ukazał jej znaczenie, ale pokazał, czym zajmują się jej poszczególne członkowie. W drugim natomiast tekście zatytułowanym *Postępowanie procesowe w Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych* opisał trzy etapy rzymskie, którym podlega każdy proces kanonizacyjny. Pierwszy etap wstępny związany jest z akceptacją i otwarciem akt dochodzenia diecezjalnego, sprawdzeniem jego ważności i wyznaczeniem relatora. Drugi – polega na badaniu zebranego materiału i przygotowaniu tzw. *Positio*, a trzeci etap to dyskusje merytoryczne w odniesieniu do przedmiotu sprawy (heroiczność cnót, męczeństwo, starożytny kult, cud) oraz promulgacja odpowiednich dekretów.

T. 2: *Procedury kanonizacyjne do pontyfikatu Jana Pawła II*, Kraków 2008, ss. 114

Tom zawiera pierwszą część dysertacji doktorskiej ks. Andrzeja Scābra. Została ona napisana i obroniona w 2004 roku na Wydziale Historii Kościoła Papieskiej Akademii Teologicznej, dziś Uniwersytetu Jana Pawła II w Krakowie.

Poświęcona jest historii procedury procesów beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych oraz normom prawa kanonizacyjnego ustalonym do pontyfikatu Jana Pawła II.

T. 3: *Postępowanie beatyfikacyjne na drodze heroiczności cnót*, Kraków 2009, ss. 112

Artykuły są owocem II Ogólnopolskiego kursu dla postulatorów i ich współpracowników w sprawach kanonizacyjnych. Uczestnikiem konferencji był ks. dr Sławomir Oder – postulator w procesie Sługi Bożego Jana Pawła II. W publikacji znalazł się jego tekst: *Przedprocesowe przygotowania do rozpoczęcia diecezjalnego w sprawie stwierdzenia heroiczności cnót kandydata na ołtarze*. Wskazał w nim te elementy, którą są niezbędne, by proces mógł zostać zainicjowany: wstępne stwierdzenie opinii świętości i opinii znaków kandydata, zebranie dokumentacji i przedłożenie jej właściwemu biskupowi, ukazanie eklezjalnego waloru sprawy, konsultacja z innymi biskupami i otrzymanie „nihil obstat” ze strony Stolicy Apostolskiej.

O. Szczepan T. Prażkiewicz dokonał prezentacji opublikowanej przez Kongregację Spraw Kanonizacyjnych *Instrukcji Sanctorum Mater o prowadzeniu dochodzenia diecezjalnego lub eparchalnego w sprawach kanonizacyjnych*. Dokument powstał w 2008 roku i ma na celu wyjaśnienie aktualnych wymogów, ułatwienie ich zastosowania i wskazywanie konkretnych sposobów ich wdrażania.

Ks. dr Andrzej Scaber zajął się zagadnieniem prowadzenia postępowania kanonizacyjnego w diecezji.

Kolejny artykuł, którego autorem jest ks. dr Piotr Majer z Instytutu Prawa Kanonicznego Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, zawiera analizę norm prawa kanonizacyjnego dotyczących przesłuchania świadków. Oprócz przybliżenia samego pojęcia „świadka” ks. Majer podaje kryteria doboru świadków i sposób ich przesłuchania.

W drugiej części dotyczącej etapu rzymskiego procesu beatyfikacyjnego zamieszczono artykuł ks. Odera: *Złożenie akt dochodzenia diecezjalnego w Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych, weryfikacja jego ważności i opracowanie „Positio”*. Przybliży on zadania stojące zwłaszcza przed postulatorem rzymski, którego zadaniem jest doprowadzenie procesu do finału.

Autorem ostatniego artykułu w antologii jest o. Szczepan T. Praškiewicz, a tekst dotyczy oceny merytorycznej sprawy w Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych.

T. 4: *Przedziwny Bóg w świętych swoich. O świętych i o świętości z o. Szczepanem T. Praškiewiczem rozmawia Kajetan Rajski*, Kraków 2010, ss. 328

Kajetan Rajski, młody redaktor, przeprowadził tę rozmowę z o. Szczepanem T. Praškiewiczem – relatorem Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych od grudnia 2008 do grudnia 2009 roku. Omówili proces tworzenia się w Kościele kultu męczenników i wyznawców. Przybliżonych zostało wiele żywotów świętych i błogosławionych z różnych okresów historii Kościoła. Rozmówca przedstawił też sprawę wyniesienia na ołtarze papieża Jana Pawła II. W dialogach poruszone zostały także następujące tematy: tajemnica świętych obcowania, uroczystość Wszystkich Świętych, relikwie i relikwiarze, na czym polega świętość, kogo wynosi się na ołtarze, jak nazywa się i jak przebiega proces wyniesienia do chwały ołtarzy. Zwrócono uwagę na doktorów Kościoła i stygmatyków.

We wstępie do książki kard. Stanisław Dziwisz zapisał: „Książka jest niejako hymnem na cześć dobrego Boga, który pozostaje «przedziwny w swoich świętych» (por. *Lumen gentium*, 50) i zaprasza nas do wstępowania w ich ślady, abyśmy sami byli «świętymi przed jego obliczem» (por. Ef 1,4)”.

T. 5: *Zagadnienie cudu w postępowaniu kanonizacyjnym na szczeblu diecezjalnym*, Kraków 2011, ss. 114

Kolejny zbiór tekstów poświęcony jest w całości zagadnieniu cudów, odgrywających specyficzną rolę w udowadnianiu heroicznej świętości i męczeństwa sług Bożych. Antologię otwiera *Przemówienie* Ojca Świętego Benedykta XVI, skierowane w dniu 19 grudnia 2009 roku do pracowników Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych.

Pomysłodawca i organizator krakowskich kursów dla postulatów, o. dr Szczepan T. Praškiewicz przygotował artykuł zatytułowany *Pojęcie cudu i wstępne przygotowanie do dochodzenia diecezjalnego dotyczącego cudu*. Ponieważ w większości przypadków domniemane cuda dotyczą uzdrowień, o. Praškiewicz zauważa, iż przy ich badaniu należy uwzględnić zasadniczo pięć kwestii, które – o ile potem zostanie wszczęty stosowny proces – będą przedmiotem instrukcji sprawy i studium w Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych, mianowicie: diagnozę, rokowanie, leczenie i jego wyniki, wezwanie pomocy sługi Bożego albo błogosławionego i uzdrowienie. Trochę inaczej wygląda sprawa dowodzenia cudów niedotyczących uzdrowienia. W tym kontekście autor przytoczył dwa przypadki z ostatnich kilkudziesięciu lat: cud rozmnożenia ryżu za przyczyną bł. Jana Maciasa, uznany w 1974 roku do jego kanonizacji i cud ocalenia załogi okrętu podwodnego zatwierdzony 2002 roku do beatyfikacji Marii Petković.

Ks. dr Andrzej Scaंबर w artykule *Postępowanie diecezjalne dotyczące udowodnienia cudu* przedstawił specyfikę tego dochodzenia, polegającą na tym, że w przygotowaniu sprawy i podczas samego dochodzenia niezbędne jest korzystanie z pomocy lekarzy lub innych biegłych, których bezpośrednie zaangażowanie w przygotowanie sprawy i w samo dochodzenie jest konieczne.

Dr Lidia Fiejdasz przeanalizowała zadania ekspertów i biegłych w dowodzeniu cudów na terenie diecezji. Przypomniała w swoim teście, iż bez udziału biegłych osiągnięcie pewności moralnej przez sędziego prowadzącego proces byłoby niemożliwe. Sam fakt cudowny ma bowiem dwa wymiary. Trzeba udowodnić nadzwyczajną interwencję Boga za wstawiennictwem kandydata na ołtarze (element teologiczny) oraz niewytłumaczalność faktu. Ten drugi aspekt w całości opiera się na opinii biegłych i stąd tak doniosła ich rola w tymże dochodzeniu.

Również kolejny artykuł zamieszczony w zbiorze, którego autorem jest ks. prof. dr hab. Henryk Misztal z KUL-u, dotyczy udziału ekspertów i biegłych w dochodzeniu diecezjalnym w sprawie udowodnienia domniemanego cudu. Ogromną jego zaletą jest to, iż ks. Misztal ma doświadczenie w szczęśliwym doprowadzeniu do końca kilku procesów kanonizacyjnych i zamieścił w artykule konkretne wskazówki dla uczestników procesu. Nie omieszczał także zwrócić uwagę na błędy proceduralne, które mogą zakłócić proces dowodzenia prawdziwości cudu.

T. 6: *Święty proklamuje świętych. Krakowscy święci i błogosławieni wyniesieni do chwały ołtarzy przez papieża Jana Pawła II*, Kraków 2010, ss. 190

Tom ten jest adaptacją drugiej części rozprawy doktorskiej kierownika Referatu Spraw Kanonizacyjnych w Kurii Metropolitalnej w Krakowie, ks. Andrzeja Scaंबर pt. *Dzieje procesów kanonizacyjnych prowadzonych w archidiecezji krakowskiej w okresie pontyfikatu Jana Pawła II*.

Autor omawia poszczególne procesy beatyfikacyjne i kanonizacyjne prowadzone przez archidiecezję krakowską podczas pontyfikatu papieża Polaka. Uzupełniona jest ta pozycja o to wszystko, co miało miejsce po 2004 roku. Autor dokonał uwspółcześnienia swoich poszukiwań, uzupełnił treść książki informacjami dotyczącymi postępu prac procesowych poszczególnych kandydatów na ołtarze, a nadto przedstawił postacie nowych sług i służebnic Bożych, których procesy rozpoczęły się w archidiecezji krakowskiej w latach 2005–2010.

Dowiadujemy się, iż do końca doprowadzone zostały procesy prowadzone przez archidiecezję krakowską i tak do katalogu świętych zostali włączeni (4): Adam Chmielowski (12 XI 1989 – Rzym), Rafał Kalinowski (17 XI 1991 – Rzym), Jadwiga, Królowa Polski (8 VI 1997 – Kraków), Faustyna Kowalska (30 IV 2000 – Rzym). A do katalogu błogosławionych dołączyli (9): Aniela Salawa (13 VIII 1991 – Kraków), s. Maria Angela Truszkowska (18 IV 1993 – Rzym), ks. Stanisław Kazimierzczak (18 IV 1993 – Rzym), s. Bernardyna Jabłońska (6 VI 1997 – Zakopane), o. Jan Beyzym TJ (18 VIII 2002 – Kraków) oraz czterech męczenników: ks. Piotr Dańkowski, ks. Józef Kowalski SDB, o. Alfons Józef Mazurek OCD i o. Hilary Paweł Januszewski OCarm (13 VI 1999 – Warszawa). Większość tych procesów zainicjował arcybiskup krakowski Karol Wojtyła.

Autor posegregował wszystkie procesy na trzy grupy. Najpierw omówił procesy czterech męczenników, których kuria krakowska oraz trzy zgromadzenia zakonne (Towarzystwo św. Franciszka Salezego, Zakon Braci Najświętszej Maryi Panny z Góry Karmel, Zakon Braci Bosych Najświętszej Maryi Panny z Góry Karmel) przedstawiły do zbiorowego procesu 108 męczenników II wojny światowej. W drugiej części zajął się ukazaniem sylwetek i drogi dochodzenia procesowego świętych i błogosławionych wyznawców.

Zrelacjonował także cuda, których zaistnienie przypisuje się wstawiennictwu poszczególnych świętych i błogosławionych. Trzecią część poświęcono ukazaniu spraw dawnych, które z różnych wieków trwały wiele wieków. Pozycję kończy rozdział czwarty, niejako aneks, w którym ogólnie zaprezentowano sylwetki sług i służebnic Bożych, których dochodzenia trwają w archidiecezji krakowskiej lub w Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych w Rzymie. Okazuje się, że tych spraw współcześnie prowadzonych jest bardzo wiele. Są to zarówno te dotyczące postaci sprzed wieków (Michał Giedrońc z XV w.), jak i współczesnych – zamordowanego z rąk bojówkarzy komunistycznych ks. Michała Rapacza (+1946) czy Jerzego Ciesielskiego (+1970), pielęgniarki Hanny Chrzanowskiej (+1973), ks. Władysława Bukowińskiego (+1974), pielęgniarki Janiny Woynarowskiej (+1979), bpa Jana Pietraszki (+1988). Opisuje sprawy kilku osób zakonnych. Z tego dwie w międzyczasie już zostały ogłoszone błogosławionymi: Zofia Czeska i Małgorzata Szewczyk. W relacji znalazły się także sprawy z dochodzenia diecezjalnego.

Wśród ukazanych sylwetek kandydatów na ołtarze pojawiają się także Ślązacy. Są to zakonnicy związani z klasztorami Krakowa: ks. Franciszek Kałuża TJ (z Kowal k. Cieszyna), ks. Karol Golda SDB (z Tychów), ks. Franciszek Harazim SDB (z Osin), ks. Jan Świerc SDB (z Chorzowa), ks. Norbert Kompalla CM (z Orzegowa) oraz ks. Jan Wagner CM (z Piasku).

T. 7: ***Sprawy dawne***, Kraków 2011, ss. 224

Wyjaśnienie zagadnienia: sprawa „nazywa się dawną, gdy środki dowodowe na temat męczeństwa lub cnót mogą być wydobyte tylko ze źródeł pisanych” (*Normae servandae in inquisitionibus ab Episcopis faciendis in Causis Sanctorum* z 7 II 1983, nr 7) lub „kiedy brakuje świadków naocznych na temat heroiczności cnót lub męczeństwa sługi Bożego” (*Instrukcja Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych Sanctorum Mater* z 17 maja 2007, art. 30 § 1).

Trzy pierwsze teksty są autorstwa ks. prof. Henryka Misztala. Dotyczą: kształtowania się pojęcia spraw dawnych do Piusa XI (1930), spraw dawnych w obowiązującym prawie kanonizacyjnym oraz obowiązującej procedury w sprawach dawnych.

Dr Lidia Fiejdasz, adiunkt Katedry Prawa Kanonizacyjnego na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL, omówiła polskie procesy prowadzone drogą kultu od niepamiętnych czasów.

Artur Lis napisał o wykorzystaniu dowodu z dokumentów na przykładzie bł. Wincen-tego Kadłubka.

Ostatni tekst, którego autorem jest ks. prof. dr hab. Kazimierz Łatak CRL, dotyczy dowodzenia dawnego cudu na przykładzie św. Stanisława Kazimierczyka.

T. 8: ***Postępowanie beatyfikacyjne drogą męczeństwa***, Kraków 2012, ss. 182

Do podjęcia tego tematu skłoniły redaktorów serii oraz organizatorów kursu dla postulatorów niedawne beatyfikacje ks. Jerzego Popiełuszki, męczennika schyłku polskiego reżimu komunistycznego oraz zapowiedziane przez Konferencję Episkopatu Polski przygotowania zmierzające do rozpoczęcia procesu beatyfikacyjnego Męczenników Wschodu z lat 1917–1989.

Zbiór otwiera tekst wprowadzający, a dotyczący kształtowania się pojęcia męczeństwa *in odium fidei* i kultu pierwszych męczenników. Jego autorem jest ks. prof. Henryk Misztal.

Z kolei zagadnienie męczeństwa w obowiązującym prawie kanonizacyjnym a nadto diecezjalną fazę postępowania w sprawach męczenników (procedurę) przedstawił

o. dr hab. Wiesław Bar OFMConv., prodziekan Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL.

Ks. dr hab. Tomasz Kaczmarek z Włocławka omówił prowadzenie sprawy beatyfikacyjnej na drodze męczeństwa z rąk niemieckich na przykładzie polskich męczenników II wojny światowej oraz proces ks. Jerzego Popiełuszki. W obydwu tych procesach ks. Kaczmarek był postulatorem.

Dr Lidia Fiejdasz przybliżyła problematykę prowadzenia sprawy beatyfikacyjnej drogą męczeństwa z rąk komunistycznych na przykładzie bł. ks. Władysława Findysza.

Ks. dr Zdzisław Jancewicz, adiunkt w Katedrze Prawa Rodzinnego i Praw Rodziny na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL, zajął się przedstawieniem genezy sprawy beatyfikacyjnej męczenników reżimu komunistycznego w lat 1917–1989 i omówieniem trudności w jej przygotowaniu.

T. 9: B.J. Wanat, *Archiwum Prowincji Karmelitów Bosych w Czernej*, Kraków 2013, ss. 140

Jest to opracowanie przygotowane przez o. prof. dr. hab. Benignusa J. Wanata OCD, założyciela archiwum prowincjalnego i przez ponad pół wieku archiwisty najpierw Polskiej Prowincji Karmelitów Bosych, a następnie, od 1993 roku, Krakowskiej Prowincji Karmelitów Bosych. Prezentuje stan Archiwum z dnia 15 czerwca 2011 roku.

Cennym dodatkiem do materiału są teksty źródłowe. O. Wanat zamieścił w książce 8 nieznanych dotąd w Polsce listów św. Rafała Kalinowskiego, a nadto nigdy niepublikowane świadectwo arcybiskupa Aleksandra Kakowskiego, metropolity warszawskiego o ojcu Rafale Kalinowskim, wyrażone w jego liście do księcia arcybiskupa Adama Stefana Sapiehy z Krakowa, oraz integralne opisy trzech uzdrowień za przyczyną tegoż św. Rafała z lat czterdziestych XX wieku.

T 10: *Wybrane zagadnienia z prawa kanonizacyjnego i teologii świętości*, Kraków 2013, ss. 152

Wieloletni konsultor Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych o. Praškiewicz przygotował zbiór wybranych artykułów, opublikowanych w latach 2005–2013. Prosty i zrozumiały język oraz syntetyczna treść poszczególnych tekstów pomagają przybliżyć pojęcie chrześcijańskiej świętości i sposób jej urzędowego orzekania przez Kościół katolicki.

Całość została podzielona na cztery rozdziały, mianowicie: teologia świętych, historia postępowania kanonizacyjnego, aktualna procedura beatyfikacyjna i kanonizacyjna oraz przyznanie tytułu doktora Kościoła. Dzięki przejrzystemu układowi antologii ukazane zostały podstawowe elementy prawa kanonizacyjnego materialnego i formalnego: istota świętości, świętość męczenników i wyznawców, przebaczenie w doświadczeniu męczenników, funkcji beatyfikacji i kanonizacji w Kościele oraz rola osób świadków wiary wyniesionych do chwały ołtarzy w życiu wspólnoty eklesjalnej. W kolejnych tekstach autor omawia: dawne formy beatyfikacji oraz konkretne przypadki postępowania beatyfikacyjnego (św. Rafał Kalinowski OCD, św. Stanisław Kazimierzczyk CRL, sł. Boży Franciszek Jordan SDS). Przedstawia także podstawowe wymogi do rozpoczęcia procesu (studium sprawy) oraz na etapie rzymskim (studium sprawy i decyzje papieskie). Kolejne teksty dotyczą omówienia zagadnienia cudu wymaganego do beatyfikacji i kanonizacji, doniosłości nauki (*eminens doctrina*) na przykładzie św. Teresy od Dzieciątka Jezus oraz najważniejszych elementów duchowości św. Jana z Avila.

T. 11: **Kult relikwii**, Kraków 2013, ss. 142

Zainteresowanie kultem relikwii wydaje się wzrastać, czego dowodem są także publikacje ostatnich lat: Aleksandry Polewskiej, *Wielkie relikwie chrześcijaństwa* (Kraków 2012) oraz leksykon *Relikwie. Historia, cuda, kult* opracowany przez ks. Józefa Mareckiego i Lucynę Rotter (Kraków 2012) oraz wznowioną książkę ks. Jana Kracika *Relikwie* (pierwsze wydanie Kraków 2002, a drugie Kraków 2014).

W wymiarze duszpasterskim odbywają się w Polsce liczne peregrynacje i intronizacje relikwii świętych i błogosławionych, wprowadzanie relikwii do kościołów. Szczególnym kultem cieszą się relikwie św. Faustyny Kowalskiej oraz św. Jana Pawła II. Odbywają się także nawiedzenia wielu parafii i ośrodków duszpasterskich przez relikwie świętych i błogosławionych z innych krajów (św. Jan Bosko, św. Joanna Berenta Molla, św. Rita, bł. José Luis Sanchez del Rio).

W książce specjaliści zamieścili opracowane zagadnienia dotyczące kształtowania się pojęcia relikwii w aspekcie prawnym (dr Lidia Fiejdasz); ekshumacji i zabezpieczenia doczesnych szczątków kandydatów na ołtarze oraz pobrania i czci relikwii błogosławionych i świętych (o. dr Gabriel Bartoszewski OFMCap i ks. dr Andrzej Scaber); współczesnych przepisów liturgicznych w odniesieniu do kultu relikwii, dedykowania kościołów i kaplic, oraz umieszczania relikwii w ołtarzach (ks. dr Stanisław Mieszczak SCJ); kultu relikwii w chrześcijańskich Kościołach niekatolickich i religiach pozachrześcijańskich (ks. prof. Henryk Misztal). Omówiony został także fenomen oddziaływania relikwii świętych na życie duchowe wierzących na przykładzie światowej peregrynacji relikwii św. Teresy od Dzieciątka Jezus (o dr. Szczepan T. Praškiewicz).

T. 12: **Zjawiska nadzwyczajne**, Kraków 2014, ss. 202

Artykuły zamieszczone w tym zbiorze dotyczą zjawisk nadzwyczajnych w życiu kandydatów na ołtarze.

O. prof. dr hab. Jerzy Gogola z UPJPII w artykule *Kryteria rozpoznawania autentyczności objawień prywatnych* omawia kwestie fundamentalne dla podejmowanych tematów. Zwrócił uwagę na kontekst nadzwyczajnych fenomenów duchowych, naturę objawień szczegółowych i sklasyfikował problemy rozeznania (kryterium posłannictwa, kryterium osoby, kryterium owoców). Wymienia także ogólne zasady oceny nadzwyczajnych zjawisk mistycznych i postawę wierzącego wobec tychże zjawisk.

O. dr hab. Maria Zawada OCD z Karmelitańskiego Instytutu Duchowości zmierzył się z tematem rozpoznawania prawdziwości i pochodzenia zjawisk mistycznych i paramistycznych w procesie beatyfikacyjnym. Dokonał tego na analizie zjawisk towarzyszących życiu bł. Marii od Jezusa Ukrzyżowanego.

Zagadnieniu charyzmatów w sprawach beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych poświęcił swój tekst o. prof. dr hab. Wiesław Kiwior OCD z UKSW.

Karmelita, o. Szczepan T. Praškiewicz, postawił w swym artykule pytanie: czy zapisany spowiednik mogą stanowić podstawę do rozpoczęcia procesu beatyfikacyjnego i jaka mogą mieć wartość dowodową w procesie. W tym kontekście opisał przypadki dwóch służebnic Bożych: Teresy Gardi oraz Kunegundy Siwiec.

Niezwykle cennym artykułem wydaje się być ten, w którym dr Lidia Fiejdasz dokonała przeglądu zjawisk mistycznych i paramistycznych w życiu świętych. Opisała stygmaty, przekłucia serca (transwerbacja), bilokację, inedię (powstrzymanie się przez dłuższy czas bez pokarmu i przyjmowanie tylko Komunii św.), wigilancję (pozostawianie przez dłuższy czas bez snu), dar łoż, aparycję (ukazywanie się niebiańskich postaci), kardiognozę (rozpoznawanie serc), wizje i objawienia, dar przepowiadania przyszłości, lewitację, ekstazy, telekinezę, telesteżę, telepatię.

Ks. prof. Henryk Misztal przybliżył ocenę mistycznych zjawisk św. Faustyny Kowalskiej podczas jej procesu kanonizacyjnego, a dr Lidia Fiejdasz opracowała zagadnienie bogactwa fenomenów mistycznych i paramistycznych w życiu św. Pio z Pietrelciny.

Zbiór zamyka tekst ks. Władysława Kubika TJ z Akademii Ignatianum, wicepostulatora w procesie beatyfikacyjnym Rozalii Celakówny, a wcześniej cenzora jej pism. Materiał zawiera analizę przeżyć mistycznych i wizji tejsze Służebnicy Bożej.

Podsumowanie

Papież Benedykt XVI w 2007 roku, zwracając się do osób zaangażowanych w przeprowadzenie procesów kanonizacyjnych, mówił, iż w ostatnich dziesięcioleciach, zarówno z punktu widzenia religii, jak i kultury, wzrosło zainteresowanie przykładami chrześcijańskiej świętości, które ukazują prawdziwe oblicze Kościoła. I przypomniał znaczenie ukazywania świętych i błogosławionych w kontekście świadectwa wiary:

„Kiedy świętych i błogosławionych ukazuje się właściwie w ich duchowym dynamizmie i kontekście historycznym, przyczyniają się oni do większej wiarygodności Ewangelii i misji Kościoła. Kontakt z nimi otwiera drogę do prawdziwych duchowych zmartwychwstań, do trwałych nawróceń i do narodzin nowych świętych. Święci zazwyczaj rodzą nowych świętych i bliskość z nimi, czy choćby ich ślad, jest zawsze ozdowieńczy: oczyszcza i wynosi umysł, otwiera serce na miłość do Boga i braci. Świętość sieje radość i nadzieję, odpowiada na pragnienie szczęścia, jakie ludzie odczuwają także dzisiaj. Proponowanie nowych jej wzorców ma ogromne znaczenie dla Kościoła i społeczeństwa”.

W Polsce toczy się aktualnie kilkadziesiąt procesów beatyfikacyjnych, lista sług Bożych zawiera kilkaset nazwisk. O niektórych dochodzeniach od czasu do czasu jest głośniejsze w mediach, gdyż sprawa dotyczy osób powszechnie znanych, jak kard. Stefan Wyszyński czy ks. Franciszek Blachnicki. Na etapie rzymskim prowadzony jest proces tzw. drugiej grupy męczenników II wojny światowej (89 osób). Niemal w każdej diecezji działają trybunały beatyfikacyjne. Stąd materiały ukazujące się w serii „Świętość Kanonizowana” stanowią mogącą nieocenioną pomoc dla osób zaangażowanych w prace tych gremiów.

Ks. Damian Bednarski